

AGENTURA OCHRANY
PŘÍRODY A KRAJINY
ČESKÉ REPUBLIKY

www.nature.cz

Ing. Tomáš Just

Regionální pracoviště Střední Čechy

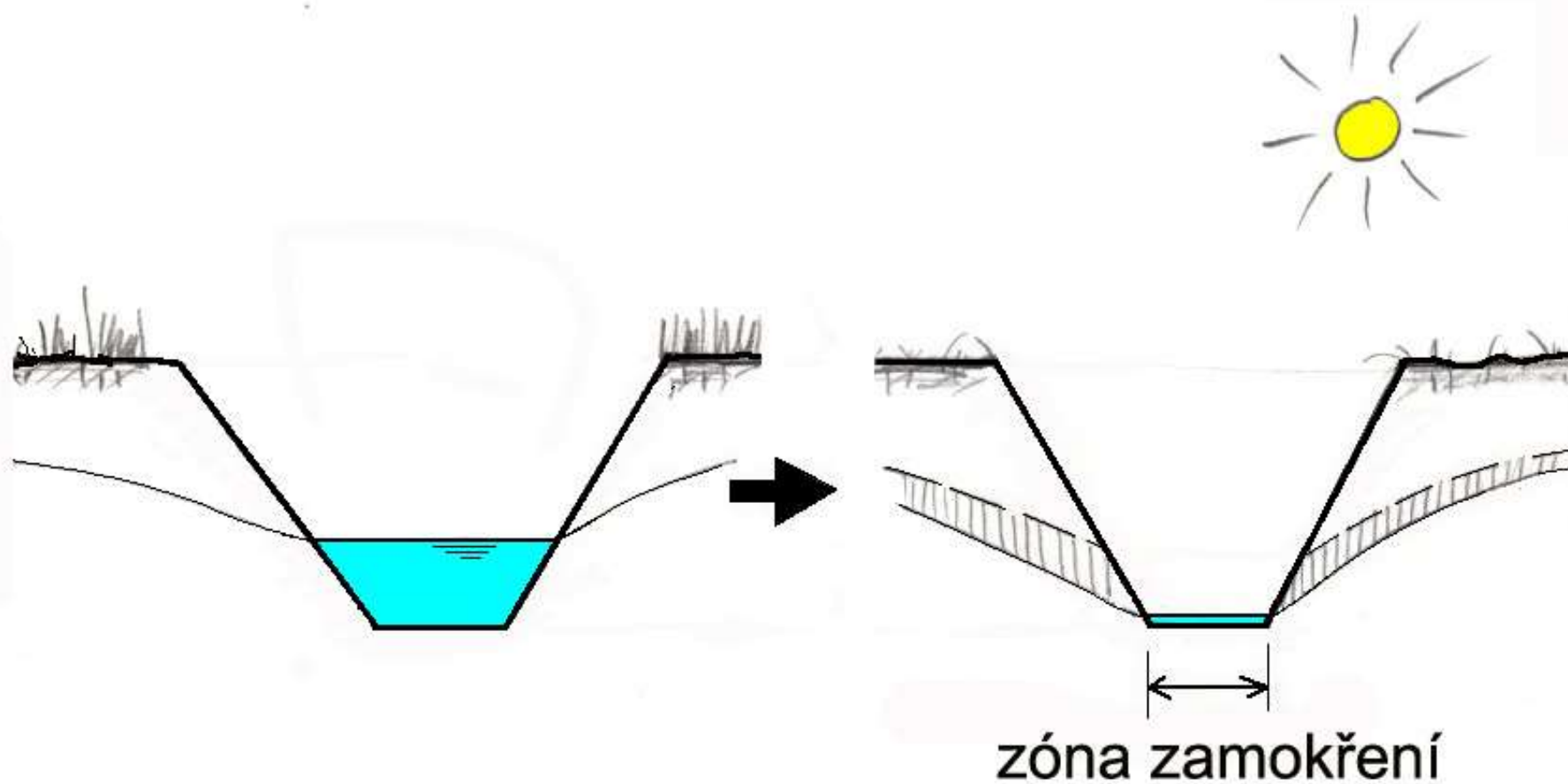
Vodní toky 2016

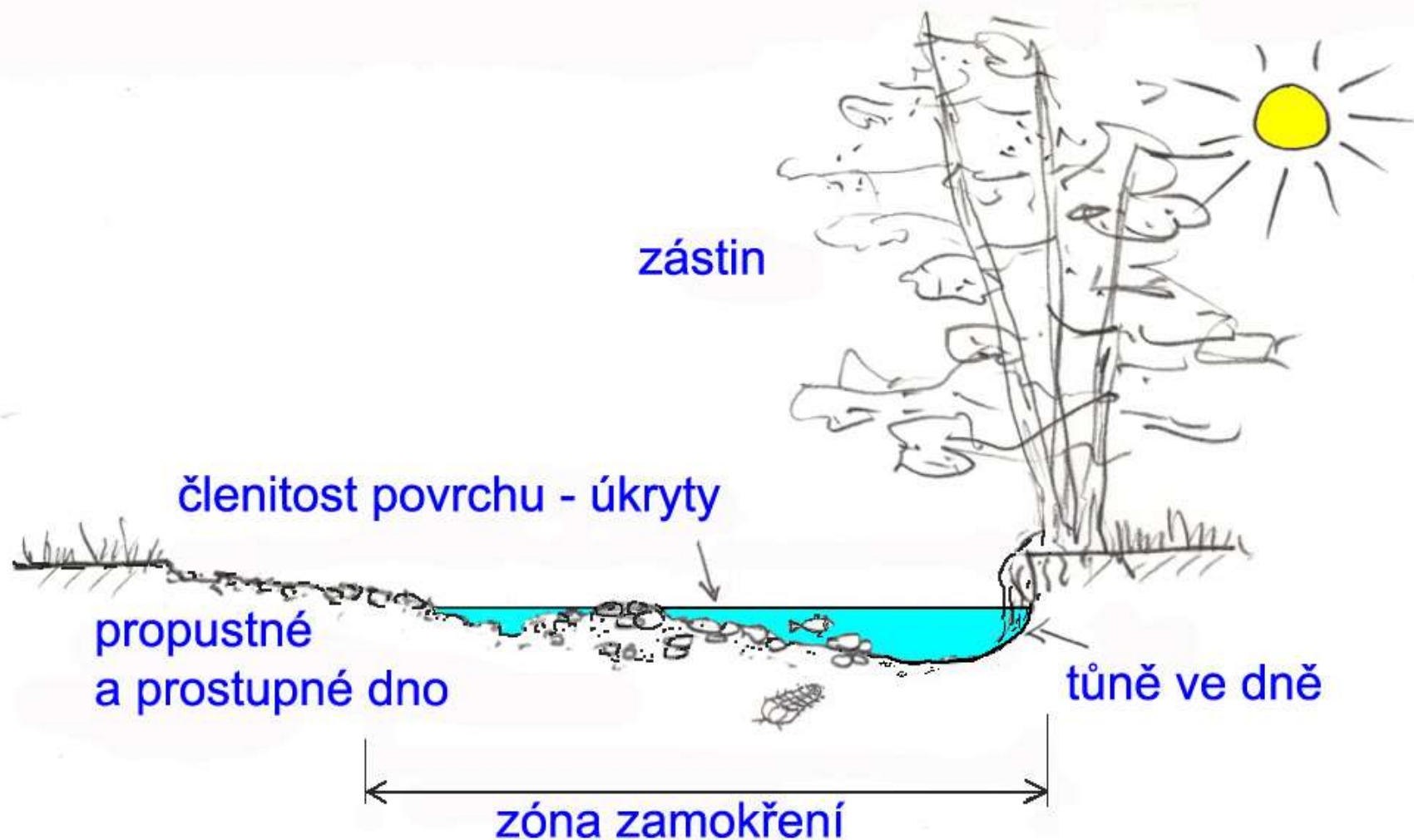
**Aktuální problémy údržby vodních toků
a tzv. odstraňování povodňových škod.
Poznámka k přežívání bioty vodního toku za sucha.**

I. Poznámka k přežívání bioty vodního toku za sucha

„Inženýrský“ koncept přežívání v soustředěné linii kynety

Přírodní koncept přežívání bioty v ploše koryta vodního toku

**Přežívání populace raků ve
zbytkových tůních vyschlé
Vrchlice nad Malešovem,
léto 2015**

II. Podnět k optimalizaci nastavení podmínek pro

„neodkladné“ odstraňování povodňových škod

§ 83 vodního zákona, písm. m)

Správci vodních toků:

m) odstraňují povodňové škody na korytech vodních toků, zejména zabezpečují kritická místa pro případ dalších povodně, obnovují průtočný profil koryta vodního toku; na tyto činnosti se nevztahují zvláštní právní předpisy; ^{34a)} zahájení těchto činností oznámí správce vodního toku 10 pracovních dní předem příslušnému orgánu ochrany přírody.

**Ilustrační případ:
Nesplavná Vltava u Hořína 12/2015
- odstraňování škod z povodně 06/2013**

Špatně nastaveno :

- **chybí rozlišení škod a přijatelných změn**
- **nedostatečná diferenciacie škod podle významu a naléhavosti**
- **závěry škodních komisí jsou činěny operativně ve stresových situacích, jsou však obtížně korigovatelné a určují nepřiměřeně velký rozsah i časově odlehlých opatření**
- **nepřiměřené suspendování předpisů o ochraně přírody i u škod odstraňovaných po delší době**
- **ještě je to špatně napsáno („výčet“ 34a)**

Problematická realizace:

- **komise posuzují veškeré škody, když ještě dobíhá povodeň, není dobře vidět celé koryto a povodňové jevy v něm**
- **vše se posuzuje hrubým odhadem, ve stresu, s „bezpečným“ nadsazováním,**
- **zápisy musejí být vyhotoveny a poslány na MZe do několika dnů**
- **obsah zápisů je nadále směrodatný, korekce obtížné**
- **„škody“ se odstraňují třeba za dva roky (proběhnou VŘ, odvolání proti VŘ atp.) ➔ i pro tyto zásahy jsou suspendovány předpisy o ochraně přírody, neřeší se zásahy do VKP, ochrana druhů,.....**

„Mimořádný režim“ dle písm. m) § 83 je uplatňován na četná opatření, jejichž charakter a časový plán realizace to neopodstatňuje.

- neadekvátní vymístění zájmů ochrany přírody a krajiny**
- z toho plynoucí zbytečné škody na přírodě a krajině**
- problematická účelnost a efektivnost přinejmenším některých prvků opatření**

Co je nutno změnit:

I. Diferencovat škody a přijatelné změny

II. Rozdělit škody na

1. neodkladné → suspendování „obtížných“ předpisů
→ realizace v režimu bez VŘ
→ provedení ve vymezeném čase (3 měs.?)
2. ostatní → následné seriózní vyhodnocení
→ příprava, realizace a omezení - jako každé jiné
opatření ve vodních tocích (!)

Zatímní doporučení členům škodních komisí:

- **podepisovat jenom to, co lze vidět a ověřit**
- **reálně hodnotit škody**
- **odstranění akutních škod neznamená vždy jen návrat k dřívějšímu stavu**

III. Kritika dotačního programu MZe

129 290 „Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích“,

části vodní toky

Vágní nastavení programových podmínek umožňuje velmi problematické aplikace.

Podmínky programu nezohledňují (neznají) péči o dobrý morfologicko-ekologický stav vodních toků.

Programové podmínky

Předmět podpory:

V rámci podprogramu 129 292 „Podpora opatření na drobných vodních tocích, rybnících a MVN ve vlastnictví státu “ lze poskytovat podporu zejména na vodohospodářský majetek převzatý s.p. Povodí a LČR v rámci transformace ZVHS na:

a) rekonstrukci a opravu drobných vodních toků a souvisejících vodních děl za účelem stabilizace odtokových poměrů a zlepšení vodního managementu krajiny

IV. Kritéria a podmínky podpory:

(1) Podmínkou pro přiznání podpory je:

a) naplnění účelu programu, kterým se rozumí:

1. zvýšení kapacity koryt drobných vodních toků

2. zvýšení průtočnosti koryt drobných vodních toků

3. zvýšení stability dna, břehů a souvisejících objektů vodního toku

Důvodně se obáváme podpory opatření i výrazně protichůdných vůči snaze o zlepšování morfologicko-ekologického stavu DVT

Příklady podobných akcí, prezentovaných již v minulých letech na internetu

*Vodohospodáři čistí
drobné vodní toky
na jihu Moravy*

*Zdroj: stránky
Povodí Moravy, s.p.*

zdroj snímku: stránky Povodí Moravy, s.p.

Pročišťováním melioračních kanálů v polích proti suchu a povodním

V podmínkách programu chybí:

- **kriterium účelnosti a potřeby opatření**
- **diferenciace možností a cílů podle charakteru úseků (např. zastavěná území x volná krajina)**
- **zohlednění ochrany ekologického stavu DVT**
- **zohlednění vlivů opatření na sucho a povodně**

Nastavení programu nastoluje a nezodpovídá některé podstatné otázky:

- **Mají se opatření týkat také přírodních koryt DVT, nebo jenom upravených?**
- **Mají se opatření týkat také úseků toků, které jsou ve VH plánech určeny k revitalizaci nebo renaturaci?**
- **Zkapacitňování koryt, tedy i jejich zahlubování, se má dít po dřívější kolaudační úrovni, nebo může jít i přes ni?**
- **Je program schopen připustit, že „stabilizaci odtokových poměrů a zlepšení vodního managementu krajiny“ je potřeba ve významném rozsahu úseků DVT řešit jinak než zkapacitňováním koryt?**
- **Je nějak sledována přiměřenost nákladů opatření?**

➤ Mají se opatření týkat také přírodních koryt DVT, nebo jenom upravených?

Při inteligentním nastavení podmínek by mohl být Program užitečný .....hlavně v zastavěných územích:

- **zásahy odůvodněně potřebné pro zajištění PPO**
- **spíše rozvolnění do stran, než zahlubování**
- **odstraňování úživných zemin, podporujících ruderalizaci**
- **podpora členitosti koryta**

Mohou být situace, kdy „hrabání do koryta“ prospěje i z hlediska vodohospodářského a ekologického, například:

- těžení bahna, pokud pomůže obnově kvalitnějších štěrkových povrchů dna
- stranové rozvolňování koryta (hlavně v zástavbě) těžením úživných zemin, přispívajících k ruderalizaci

Rozvolňovat do stran, neprohlubovat

Doporučení správcům vodních toků k účelnému využití programu:

➤ Kde opatření neuplatňovat:

- přírodní úseky toků
- chráněná území, ÚSES
- oblasti rizikové z hlediska sucha a vzniku povodní
- úseky určené v PDP k revitalizaci nebo renaturaci

➤ Přednostně účelná opatření v zastavěných územích a v jejich blízkosti

➤ Nezvětšovat hloubku koryt proti dřívějšímu stavu

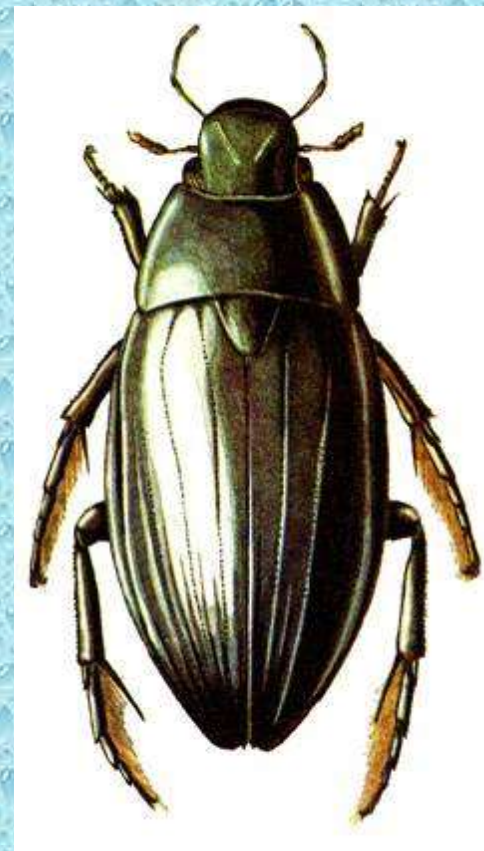
➤ Dřívější hloubky obnovovat jenom výběrově, kde je to nutné

➤ Preferovat těžení úživných zemin v březích koryt ➔ rozvolňování

➤ Odůvodnění rekonstrukce ➔ technická opevnění nahrazovat přírodě blízkými (záhozy, záhozové pasy, výhony,...)

- Odstraňovat bahnité sedimenty, štěrkové a pískové substráty ponechávat
- Odstraňovat staré valy po dřívějším těžení sedimentů
- Hledat možnosti ekologických kompenzací.

Děkuji za pozornost

[http://praha.ochranaprirody.cz/
tomas.just@nature.cz](http://praha.ochranaprirody.cz/tomas.just@nature.cz)